

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50. od 100 do 300 vrst a Din 3.—, večji inserati petit vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno in Jugoslavij Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNOST
LJUBLJANA, Knafljeva ulica štev. 5.
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODROUZNICE:
MARIBOR, Grajski trg št. 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26. — JESENICE, Ob kolodvoru 101. —
Račun pri pošt. ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

MUSSOLINI O GOSPODARSKI KRIZI V ITALIJI

Fašistični diktator priznava da je zabredla Italija pod sedanjim režimom v strašno gospodarsko krizo in apelira na disciplino italijskega naroda

Rim, 19. decembra. Ministrski predsednik Mussolini je imel sreči v senatu veliši govor o gospodarskem položaju Italije, s katerim je utemeljil nedavno izvedeno znižanje uradniških plač. V srečem govoru je Mussolini uvozil podprtjal splošni gospodarski položaj na svetu, poudarjajoč da vlada po vsem svetu gospodarska kriza. Je to splošni govor, ki prihaja kot posledica nesumnjivosti med produkcijo in uporabo, ki ima obenem za posledico vedno večjo brezposelnost, a v zvezi s tem tudi nadzavanje državnih dohodkov. Prenajajoč po tem splošnem uvodu na gospodarski položaj Italije je Mussolini najprej izjavil, da bi bilo nespametno skravati pravo stanje državnih financ, dasi bi ne bilo težko prikititi deficit v državni blagajni s fiktivnimi številkami. Državne finance izkazujejo za prvi 11 mesecov letosnjega leta 900 milijonov lire primanjkljaj. Mussolini je naglašal, da si je vlada na vse načine prizadevala znižati državne izdatke in zvišati do-

hodke. V času splošne gospodarske krize je to silno težava na nalogi in pri najboljši volji se ni moglo najti drugega izhoda, kakor da se še poveča splošna štednja. Davčna bremena so že tako visoka, da na povisjanje obstoječih ali na uvedbo novih davkov ni mogoče niti misliti. Splošni izdatki, ki so znašali pred vojno 650 milijonov, znašajo sedaj 5 millard, toda tu se ne more nujesar odškrmiti, vse tako dolgo, dokler ne bo izvedena razročitev. Kajti Italija ne more mirno gledati, kako se drugi obrožajo. Z znižanjem plač državnim uradnikov se je omogočilo tudi znižanje mezd v industriji in v poljedelstvu. To pomeni z drugimi besedami veliko razbremenitev naravnega gospodarstva, ki bo sedaj lažje prenašalo ostala breme. Prihank, ki je bil dosežen na ta način, znaša najmanj 3 milijarde. Mussolini je v svojem nadaljnem govoru opozoril na ukrepe, ki jih je izvedla nemška vlada za sanacijo državnih finančnih zloras. da se tudi Italija ne sme ustrašiti.

ti žrtev, ko gre za dobrobit vsega naroda in države. Fašistična vlada se ne bo pustila preneneti od dogodkov in bo vedno intervenirala tam, kjer bo to potrebno, ne glede na to ali gre za privatna ali državna podjetja. Fašistična Italija bo premagala sedano gospodarsko krizo kakor je premagala že marsikako drugo krizo kljub vsem napornom defetišticim krogu v inozemstvu, ki z razširjanjem vladnih vesti skušajo škodovati italijski valuti in gospodarskemu prestizu Italije. Italijanski narod, ki je že zelo discipliniran, je gospodarske usode in svoje bodočnosti.

Listi obširno komentirajo veliki govor Mussolinija v senatu ter naglašajo njegov pomen za uravnovešenje državnega proračuna. Listi naglašajo, da bo vlada dovolila svobodno izseljevanje, ker se je zadnje čase opazilo, da so postale inozemske denare posljitative italijskih emigrantov vedno manjše.

Konec španske revolucije

Uporniške čete so se razkropile. — Vlada obvlada položaj ter je že ukinila mobilizacijo in omnila varnostne ukrepe

Pariz, 19. decembra. Po zadnjih vesteh ki prihajajo iz Madrida in drugih večjih centrov Španije, je razvidno, da je revolucionarni pokret, ki je resno ogrožal obstoj monarhije in sedanji španski režim, ustavljen. Vladi je uspelo z energičnimi ukrepi ustaviti nadaljnjo širjenje revolucionarne in republikanske propagande, uporniške čete pa, ki se jim je pridružil tudi del mornarice, so razkropljene, voditelji pa so veleni nobegnili.

Vlada je danes že ukinila predvčerjšnjim odrejeno splošno mobilizacijo, a tudi ostali varnostni ukrepi so bili znatno omiljeni. Telefonski in brzovojni promet z inozemstvom je zopet vzpostavljen, le kontrola na meji je še vedno zelo stroga. Revolucionarji so računalni na to, da bo po prvih streljih nastala splošna zmuda in da se bodo v tej zmeščavi zlahko polastili oblasti. Računalni so tudi na neslogu v armadi. Njihova pričakovanja pa se kljub trenutnim uspehom niso uresničila. Prvi poraz je povzročil v njihovih vrstah malodusnost, vrhutega pa so nastali med vodi-

telji pokreta spori, tako da je bila vsaka uspešnejša akcija vnaprej izključena. Sedaj je vlada že zopet popolnoma gospodarja in lahko se smatra, da je te revolucionarji že konec. Manjši lokalni nemiri se sicer še nadaljujejo, vendar pa so za splošni položaj brezpomembni.

V tukajšnjih krogih sodijo, da je mir v Španiji začasno zopet vzpostavljen, vendar pa je republikanski gibanje toliko napredovalo, da se mora ob vsakem ugodnejšem trenutku zopet računati z novim revolucionarnim pokretom.

London, 19. decembra. Glavni urednik lista »Star« je imel telefonski govor s španskim kraljico. Po njeni izjavi vlada skoraj v vsej Španiji popolen mir. Španska vlada upa, da bo v kratkem popolnoma vstopila mir in red. Španski poslanik v Londonu je potrdil to vest ter naglasil, da so povzročili španske nemire inozemski agenti Množice so kralja Alfonza, ko se je pojavit včeraj na ulicah, povsod živahnog pozdravljale.

London, 19. decembra. Državni tajnik Stimson je danes obvestil senatno komisijo, da bi predlog senatorja Reeda, naj se do dveh let zaradi brezposelnosti v Združenih državah popolnoma prepove priseljevanje, imel za posledico večje izseljevanje iz južne Evrope v Ameriko, ker Reedov predlog oprošča sorodnike naturaliziranih inozemcev v Združenih državah vseh priseljeniških omejitev. Stimson predlagal, naj se sedanja naseljeniška kvota zniža za vse narode za 90%.

Značilna sodba o Hitlerjevcih

Berlin, 19. decembra. AA. V sportni palači je imel bivši častnik nemške križanke »Enden«, v. Mücke zanimivo predavanje o nemškem narodnosocijalističnem gibanju. Predavatelj je med drugim ostro napadel narodnosocijalistično stranko ter izjavil, da je izstopil iz te stranke ker izrablja socijalizem v sleparske in egoistične namene gotovih gospodarskih skupin.

Sovjetski gospodarski načrt

Moskva, 19. decembra. Izvršilni odbor je odobril gospodarski načrt za leto 1931, ki predvideva med drugim zgraditev velike mehanične tvornice in razširjanje tovarne poljedelskih strojev.

Snežni zameti v Rusiji

Moskva, 19. decembra. Veliki snežni viharji so popolnoma zamedli železnice v južni Rusiji. Železniški promet je zelo oviran.

Boljševiški propagandni film v Nemčiji dovoljen

Berlin, 19. decembra. Kitajski poslanik v Berlinu je protestiral pri zunanjem ministru proti predvajjanju boljševiškega propagandnega filma »Modri meseč«. Nemško zunanje ministrstvo je zato opozorilo filmsko družbo, naj ta film izpremeni. Film »Modri meseč« je imel v Nemčiji zelo velik uspeh in je bolj protitangleškega kot protikitajskoga značaja. Film prikazuje boj med Angleži in boljševiki. Demokratsko časopisje se vprašuje, kako je mogla nemška filmska cenzura dovoliti ta film, dočim prepovedala pacifistični film »Na zapadu nič novega«.

Nove izkopnine v Egiptu

Kairo, 19. decembra. Pri izkopavanju v Tell el Amari so našli dragocene zlatnine in srebrnine. Med drugimi so našli neko izredno krasno izrezljano soho, v kateri so spoznani ženo egiptskega kralja Tutankamona. S temi izkopavanji so odkrili cel labirint cest in zagat.

Turkestansko-sibirsko železnica

Moskva, 19. decembra. S 1. januarjem 1931 prične obravati turkestansko-sibirsko železnico. London, 19. decembra. Hčerka pokojnega velikega nemškega industrialca Hugo Stinnesa se poročila s filmskim magnatom Karлом Soederstroemom, ki ga je spremljal na potovanje okrog sveta.

Poroka Stinnesove hčerke

London, 19. decembra. Hčerka pokojnega velikega nemškega industrialca Hugo Stinnesa se poročila s filmskim magnatom Karлом Soederstroemom, ki ga je spremljal na potovanje okrog sveta.

Jugoslovenski pokret v vardiarski banovini

Beograd, 19. decembra AA. Omladina iz vardiarske banovine, ki je včeraj zborovala v Skoplju, da osnuje udruženje jugoslovenske omladine, je poslala predsedniku ministrskega sveta in ministru za notranje zadeve generalu Petru Živkovici brozov, v katerem naglaša, da je mladina z juga trdnodoločena, da dela v duhu manifesta NJ. Vel. kralja z dne 6. januarja in zakona z dne 3. oktobra 1929 ter pozdravlja predsednika kraljevske vlade kot prvega sodelavca NJ. Vel. kralja pri ustvarjanju velike Jugoslavije.

Uvoz v Ameriko

Beograd, 19. decembra AA. Ker kažejo Američani zanimanje samo za one inozemske izvoznike, ki jim pokažejo vzorce in predložijo cenike, sporoča naš zavod za pospeševanje zunanjega trgovine vsem interesentom, naj pošljajo svoje vzorce in cenike v New York. Tam že obstaja jugoslovenski izvozni urad s stalno izložbo vzorcev blaga Brez vzorcev in cenikov je vsekodnevno poslovanje z ameriškimi izvozniki izključeno. Naslov urada je: Yougoslav trade information office, 48 West-end Street, Newyork City.

Protest proti umorom v Bolgariji

Sofija, 19. decembra AA. Bolgarska vlada za zaščito človeških pravic je izdala proglašenje, v katerem ostro obsoja poslednje umore. Pravi, da ti umori niso le proti interesu človeštva, temveč so v škodo sami Bolgariji. Apelira na vlogo, da podvzame umor v Bolgariji, da zaščiti človeško življenje v Bolgariji bolgarskim meščanom.

Anglija plača več kot dobi

London, 19. decembra AA. Finančni zakladni tajnik je spodnji zbornici pismeno odgovoril, da je angleška vlada do ponedeljka plačala Združenim državam na račun svojega vojnega dolga več kot je dobila od zavezniških dolžnikov in na račun reparacij. Anglija je dobila iz gornjih naslovov 140 milijonov funtov, dočim je izplačala 200 milijonov.

Italijanski prekooceanski polet

Rim, 19. decembra s. šest letal, ki se udeležuje prekooceanskega poleta in so moralni pristati v Puerto Camponu na otoku Majorci, danes ne bo nadaljevalo poleta. Na Baleari divljajo se vedno močni severnovzhodni vetroti, ki ovirajo celo pomorsko plovbo s celino. Če bo vreme dopuščalo, bodo letala jutri letela dalje načrtnost v Konitro.

Jugoslovenski glasbeni festival v Varšavi

Varšava, 1. decembra AA. Ob prilikah festivala jugoslovenskih glasbenikov, ki bo v soboto 19. t. m. je poljsko-jugoslovensko društvo sestavilo odbor za sprejem jugoslovenskih glasbenikov Baranovića in Skalici. Pri tej priliki pride med zastopniki poljskih in jugoslovenskih glasbenikov do konference o vzajemnem sodelovanju.

Šibka zaupnica

Steegove vlade

Včeraj se je nova francoska vlada predstavila zbornici S sedmimi glasovi večine je bila vladi izražena zaupnica

Pariz, 19. decembra. Včeraj po popoldne se je nova francoska vlada, ki jo je sestavil senator Steeg, predstavila parlamentu in senatu. Iz dejstva, da je vlada stopila pred obe zbornici okrnjena — tik pred seboj parlamenta je namreč podal ostavko notranji minister in dva državna podstajnika — se je sklepalo, da bo stala vlada v manjšini in pričakovalo, da bo izbruhnila nova vladna kriza. To je bilo temelj verjetno, ker naglašena vladna deklaracija, da hoče Steegova vlada nadaljevati politiko prejšnje vlade, ki ni naletela na odobranje v parlamentu in ki je baš imela za posledico padec Tardieujeve vlade.

Debatna o vladni deklaraciji je bila zelo viharna in je često prišlo do hudih spopadov med skrajno desnico in levico. Z največjo napetostjo je vsa zbornica pričakovala izid glasovanja. **Z petiče večino sedmih glasov je vlada dobila zaupnico.** Seja je bila tako nato zaključena.

Današnji listi komentirajo šibki položaj Steegove vlade in ji zopet prorokuje skorajnji padec. Vlada, ki ima tako šibko večino, po splošni sodbi ne more izvesti kakega večjega programa. Protiv vladi je glasovalo 37 neodvisnih, 85 članov republikansko-demokratske zajednice (Marin), 39 članov Maginotove skupine, 18 članov katoliške ljudske stranke, 54 levicarskih republikancev, 67 članov Tardieujeve skupine, 13 članov Franklin-Bouillonove frakcije, 18 radičnih levicarjev (Louche), 7 neodvisnih levicarjev, 11 komunistov in 1 socialističnega republikanca. V ostalem pa izražajo francoski listi zadovoljstvo, da je nevarnost krize zaenkrat zopet vsaj začasno odstranjena. S tem je dana možnost, da se politični položaj umiri in da se odkloni nevarnost razpusta zbornice. »Petit Parisien« poudarjajo, da bo Steeg nadaljeval pogajanja za ojačanje vladne večine, ki naj obsegata vso levico in ves centrum. V primeru potrebe bo izvršena tudi rekonstrukcija vlade.

Drzen vrom v Pollakovo trgovino

V minuli noči so vromilci navrtali železno blagajno in odnesli okrog 4000 Din

Ljubljana, 19. decembra. Z bližajočimi se božičnimi prazniki so postali tudi tati vromi in vromilci podjetnejši. Vsakdo si pač želi za praznike kaj boljšega. Podobe, zlasti po skomina po tem razne potepuhe in profesionalne tatove. Zadnje čase so tati vromilci neverjetno agilni Nobena kokoš, noben zajček ni varen pred njimi. Niso pa zadovoljni samo z majhnim plenom. Lote se tudi težjih del. To dokazuje dva vroma, ki sta bila v enem tednu izvršena v Ljubljani.

Pretelki teden smo poročali o drznom vromu v delavnico in poslovni lokal čevljarskega mojstra in obrtnika Žalokarja na Gospodskem cesti, kjer sta vromilci odnesli najprej navratila, nato pa razbijala po njem s krampom, ki sta ga našla v trgovini. Posrečilo se jima je vrata odpreti in odnesi iz blagajne okrog 4000 Din. Gotovo sta vromilca pričakovala bogatejši plen.

V trgovini sta morala delati vso noč. Sedaj zatrjujejo, da sta psa čuvajo pri hiši okrog 5. srduči lajala, toda nihče se da to ni zmenil. Vromilca sta imela neverjetno srečo. Če sta tudi v trgovini odnesla kaj, še ni ugotovljeno, pogresajo pa samo par lastnikov čevljev.

O vromu je bila davi obveščena policija, ki je takoj uvedla obširno preiskavo in upa, da bo vromilca kmalu izsledila.

Nes

Blatni vasi so šteti dnevi

Zanimivo predavanje ravnatelja mestnega gradbenega urada ing. Mačkovška o utrjevanju cestišč

Ljubljana, 19. decembra. V Ljubljani se mnogo govorji o blatu, skoraj vsi si lastno pravico kritizirati naše ceste in vsak ima besedo — da naj bi to ali ono cesto popravili, češ, da je tam in tam takšno blato, da se ne vidi čezenj. V nekem oziru ima občinstvo gotovo prav, da se jezi nad brozgo, lužami in kotanjami po cestah in ulicah, ker je pač prizadeto. Govorijo je, da so željni dragi, zdravje po še dražje in da se nam zde prevelike žrtve — žrtvovati se lužam, brozgi in blatu. Ni posem napacno torej, če kričimo, kajti reagirati je vseeno treba — drugače bi go spodje pozabili na nas.

Treba pa je tudi vedeti, da imajo go spodje s cestami težke skrbki: prav bridko se zavedajo tudi drugih »problemov« utrjevanja cestišč, ne samo, kako odpraviti brozgo, temveč tudi kako tlakovati ceste, s kakšnim materialom, ki je trepen in obenem ne predrag skratka v vseh pogledih ustrezajoč. Kako velike skrbki in kako težavi problemi so to, tega se pa mi ne zavetamo, niti teda, ko zabavljamo nad Blatno vasjo po časopisu.

Zato bi bilo vsekakor umestno predočiti naši javnosti te »cestne probleme«. Žal nas merodajni gospodje nočejo s tem »mučiti«, dobro bi pa — bilo vseeno primerno tožavno javno predavanje za naše zabavljajoce in druge žrtve blata naših cest.

Sedaj je sicer predaval v poslopu ljubljanske tehnike za Akademski klub gradbenikov direktor mestnega gradbenega urada ing. Mačkovšek o utrjevanju cestišč, vendar pa je bil predavanje namenjeno, kot rečeno, predvsem klubu. Med akademike pa se je vtihotapil tudi vaš sotrudnik, zato vam pošljem nekaj beležk, seveda, z dovojenjem g. predavatelja. To predavanje je bilo tretje AFG v tej sezoni in so se ga akademiki polnoštivno udeležili.

Predavatelji nam je povedalo najprej, da ima zapadna Evropa 60—80% tlakovanih cest, dočim jih je v Ljubljani le 6%, zato je pač utrjevanje cestišč pri nas še posebno aktuelen problem.

Najvažnejše vprašanje je, s kakšnim materialom je tlakovati ceste, da tlak ne bo predrag ter da se bo dobro obnesel v raznovrstnem prometu.

Materiala je nesteto vrst. V glavnem pa delimo tlakovanje a betoniranje, tlakovanje s kamnitimi velikimi ploščami in drobnimi kockami in leseni kockami, asfaltiranje na betonsko podlago, katrasko makadamsko tlake, porf me betonske in bas začne bet. »Lake itd.

Asfaltni tlaki so ali valjani ali iz tekočega asfalta, m² asfalt ega tlaka stane približno 250 Din, kar je seveda mnogo, zato so ceste zelo drage, za naše razmere skoraj lukša. Asfaltne ceste so pa precej tanke, vendar pa se ne povsem idealne zlasti na raze, kjer je velika temperatura razlika med osameznimi letnimi časi, kar se tedaj tak tlak preveč razteza in krči in zato se seveda deformira ter nastane.

nejo kmalu poškodbe. Velike temperaturne razlike so zlasti v Rusiji pa tudi pri nas (srednja letna temp. razlika znaša 30 stopinj C.), najmanjše pa v Angliji, zato se

Kako se razni načini utrjevanja cestišč obnesejo, so natanko ugotovili na poskusni cesti pri Braunschweigu. To cesto so zgradili l. 1925. Na razne načine utrjeni cestišča so kolobarji 275 m širine, drug posleg drugega,

Razmeroma najbolj trpe cestišča od vozil z želesnimi obroči, najmanj pa od gumijastih, odnosno od pnevmatik. Pri tem je seveda važna obtežba in hitrost vožnje, v največji meri pa seve tudi vrsta tlaka. Pod tem je razumeti, kolikšni so namreč vzdrževalni stroški za tali oni tlak pri takem ali drugem prometu. Za ugotovitev teh stroškov so jim služili poskusi pri omenjeni cesti v tozadnevi računi. Za lahek, avtomobilski promet je skoraj najboljše asfaltno cestišče, seveda v krajih, kjer ni velikih temperaturnih razlik. V splošnem je pa skoraj najboljši kamnit tlak iz obrobnih kock, to je naš granitni tlak, predvsem tisti v Komenskega ulici, ki je položen najpoznejne. Prvotni tovrstni tlak namreč ni povsem dober zaradi tega, ker na koncu kocke tako visoke ne leže enako na podlogi, zato se tudi različno sedajo, česar pa pri poznejšem tlaku ni.

Predavatelj nam je vse izsledke utrjevanja cestišč predoičil s številkami, ki bi pa našim zabavljajučem težko šle v glave, četudi so izredno zanimive. Ker pa nam ni toliko za to »znanost«, se omejimo predvsem na splošno vprašjanje.

Najbolj Ljubljancane gotovo zanima, kako bodo, če bodo in še bolj — kdaj bodo tlakovane naše ceste kdaj bo konec Blatne vasi. O tlakovanih ljubljanskih cest pa smo že nedavno poročali. To so predvsem naslednje ceste: nova Vilharjeva, Šmartinska, Masarykova, Resljeva in Bleiweisova Šmartinska in Masarykova bosta tlakovani. Kot znano, z drobnimi granitnimi kockami, stiki med kockami bodo pa zlatiti z asfaltom, kar je posebno važno, kajti v sklepih se drugače vedno nabira prah ali voda ter so takšni tlaki zaradi tega seve manj vredni.

Ceste, ki bodo asfaltirane, bodo povsem solidno tlakovane, ker kot rečeno m² tega tlaka stane 250 Din, dočim granitnega le 125—160 Din; mestna občina zato stavi oferentom tudi primerne pogoje, da bodo ne-solidne in neresne firme izključene od licitacije. Podjetje, ki bo cesto asfaltiralo, se mora zavezati, da bo 5 let brezplačno pospravilo vsako poškodbo, za popravila v nadaljnih 10—15 letih pa mora že zdaj povsiliti ceno ter se zavezati z bančno garancijo, da bo te pogodbe izpolnjevalo.

Predavatelj je bil za svoje zanimivo predavanje nagradjen z zasljenim aplavzom.

Vidite, Blatni vasi so res ure že stete zabavljamo pa se vseeno, nam vsaj ne bo dolgas.

in tudi v raznih valutah, ker živijo izven Ljubljane, nekaj pa v inozemstvu.

Poleg stalnih podpor dobivajo socialno aktivni sloji še izredne podpore. Semkaj spadajo zlasti stare ženice in možje, vdove z nepreskrbljenimi otroci, rodilne, če je bolzen v hiši, ob deložičjih, v začetku šolskega leta, ob stanovanjskem kvartalu itd. Velik naval za izredno podporo je zlasti prvi teden v mesecu, ko je treba plačati stanovanje, ki je za revne sloje silno težko breme. Zlasti se to opaža zadnjih par let, od kar so bližni gospodarji prav izdatno podrazili tudi najmanjša in najlabjala stanovanja.

Da odpomore bedi najrevnejših ljubljanskih prebivalcev, t. j. projekatom in odpraviti nadlogo na tak način, da res potreben projekat ne bodo prizadeti, je približno mestni socijalno politični urad že lani napovedano energično akcijo za odpravo beračenja po Ljubljani. Tekom prvega meseca te akcije se je prijavilo okoli 800 strank, ki so se zavezale plačati na leto odkupino v znesku 16.000 Din. Upati je, da se ta akcija do konca t. l. toliko razširi, da bo mogel socialno politični urad razpolagati v l. 1931. Zneskom okoli 300.000 Din za podpiranje revnini v potrebih projekatov.

Na račun tujih občin je dobilo podporo do konca oktobra t. l. 354 oseb. Izredne podpore nakazuje mestni socijalno politični urad potrebnim tujim občanom v smislu § 28 domovinskega zakona proti povračaju domovinskih občin. Največ podpirancev na račun tujih občin je rekonovalcentov, ki se vračajo iz boljše domov in nimajo zadostnih sredstev za pot. Veliko je takih, ki so prišli v Ljubljano iskat dela, a ga tu niso našli, sredstev za povratek domov pa niso imeli.

Morske ribe

Danes v večji izbiri in sicer sardelle, šovje, kalamari, brončini itd. Vino, črnina, kuč, lotnjava specijaliteta a 11. čez ulico 10 Din.

OPERNA KLET Ljubljana, Gledališka ul. 2 „Preporodova“

akademija

V proslavo kraljevega rojstnega dne so naši srednješolci v dvorani Delavske zbornice priredili prav lepo akademijo. Našo mladino so prisile počastiti »Preporodove pokroviteljice« ga županja dr. Pucova, ga Kroftova, ga Hengova i. dr. ter pokroviteljice ga direktor Jug in profesor Jeran, drugih aktivnih profesorjev pa ni bilo. Škoda, saj bi bilo koristno vsaj za one, ki so proti plesu. Videli bi bili namreč, da se mladina, ki se uči plesati pri »Preporodu«, nauči tudi lepega vedenja in finih manir, ki so vsakemu potrebuje. In videli bi bili tudi pokroviteljev pokroviteljice ter garde — dame, ki nadzorjujejo plesne vaje. Ali je mogoče tem vzgojiteljem, najuglednejšim damam in vzhornim matram očitati, da so za botre pri kvarjenju mladine! Hvaležni bi morali biti tem požrtvovalnim damam in gospodom, ki toliko večer zrtvujejo za oliko mladine. namreč za ono uglašenost, ki jim je šola na žalost premalo da. Saj je vendar prav ta izpopolnitve srednješolskih študij za življence silno potrebna.

Po otvoritvenem govoru mladega predsednika M. Sartoryja, ki je dokazal s svojim mirnim nastopom, da se v »Preporodu« pripravljajo tudi na delovanje v javnosti, je izvršni orkester »Preporoda« zaviral državno himno, ki jo je občinstvo poslušalo stoje. Orkester je pa s še dvema točkama občinstvo tudi preprical, da »vrača dobro in da stremi tudi za višjo muzikalno popolnost, saj sede v orkestru že prav umetniki. Isto so dokazali Fink in Žepre na klavirju in Dražil na saksofonu. B. Berger je z razumevanjem deklamiral »Naše pismo«. C. Antič in Kremžar sta pa zapela več pesmi tako dobro, da bi jih radi poslušali in poahljili tudi na večjim koncertu. Po prav lepo uspehi akademiji je pa mladina plesala in sicer s tako eleganco in gracio, da bi jo bil občudoval in počakal tudi najbolji zagrizen na sprotnik plesa. Našemu »Preporodu« vse priznanje!

Magistrat — božiček

Ljubljana, 19. decembra

Pred Prešernovim spomenikom je zrasla smreka, prava visoka in košata smreka. Malo manjša je pa zrasla pred kavarnero Emona. Ob vsaki smrekri pa stoji lopta, kjer mestni uslužbenec zbirajo darove za revne otroke. Vse sprejemajo s hvalenostjo: denar, toplo, oblek, če je nova ali je ponošena, in tudi živila, ki se ne pohravijo, saj revčki rabijo vsega. Seveda bi bili veseli tudi igradni. Kakor iz hvalenosti zadržati v mraku na stotine lučic.

Bodična akcija mestne občine za revne deci nam je znana že od lani, ko so dobrošrni Ljubljanci darovali za siromščino na deci v petih dneh celib 15.000 Din, da je mestna občina lahko oblikovala 75 otrok, oblike se je pa nabrao tudi za 10 otrok. Razen teh je pa mestna občina oblikovala in darovala s slasičicami iz svojih sredstev še 300 otrok.

Tudi letos se vse ustavlja pri kopah. Na same bogati in premožni, se več je taktih darovalcev, ki si svoj prispevek pritrjajo pravzaprav od ust. Težki časi so in vse dan, kar so tudi ti zavodni. Tudi letos se vse ustavlja pri kopah. Vsaj dinarček da, pa vendar na kapljivo visoka vso, torej lani kar petnajst tisočakov. To se pravi, da ima Ljubljana dobro srce. A čemu bi hvalil samega sebe, saj vemo, da bo letos še več, samo spomniti je treba ljudi, pa vedeni radi da je gre za otroke.

V nedeljo, 21. t. m. ob 16.00 v veleni dvorani hotela »Unicorn« božičnica, ko mestna občina iz svojih sredstev obliče in nasti 410 otrok, samih najpotrebejših seveda in samih takih, ki bi drugače ne

imeli drevesca ne jaslic, pa bi misili, da jih je Jezušček pozabil, čeprav so bili pridni in ubogali mamico. Mnogo je pa tudi takih med njimi, ki nimajo mamice. Na te se spomnите, ko kupujete za svoje in hodite mimo smrek. Pri obeh posezite v zep in nikogar naj ne pošram, če da sam dinar — saj se natakipa.

Lepo božičnico priredi mestni mladinski urad, ki je tudi lani zbiral prispevke in organiziral vso božično akcijo, in nепospolno dobro se bodo mali imeli v »Unolnu«. Godba »Zarjec« jih bo igrala in gledali bodo prelepo božično igrico, ki jo jim pripravlja gospodinjska učiteljica Vencajzova z vladince. Prelepa bo Marija in še lepo je Jelka Igličeva res ni prava Marija in še jaslice. Silno spoštivo jo namreč ti mali gojenčki otroškega vrtača z vladine občine občudojejo in ogovarjajo le z gospodinjsko Marijo in zaupno prosijo, naj jih pripočori pri Jezuščku. O, kolikor more lepo in kakor angel sladko mu zapoje, pa jim prinese vsega, kar si žele mala sreča.

Hai - Tang

Anna May Wong je slovenska kitajska filmska umetnica, ki se nam predstavi v našem filmu Škoda, da v tem filmu njen umetnost ne pride v večji meri do vlijave, ker bi dala še mnogo več, česar pa seveda tudi še tako dober film ne more izčrpati. Vendar si tudi na naslovinem filmom lahko ustvarimo sliko njene umetnosti. Kajti med Evropo in deželo nebeskega cesarja je velik prepad, ki je očiten tudi pri enih in drugih igralcih. Igralcem vzhoda je igra sveti obred, to se pravi, nekaj globljega, prepojenega z zavestjo vzišenosti, doživljanja, ki se mu igralec popolnoma preda z misli in čustvom. Pri naših (evropskih) zlasti še pri ameriških) igralcih pa žal tolikor opazamo igranje kot le poklicno opravilo, a ne umetniško doživljanje.

V Hai-Tangi smo se lahko prepričali o Annai May Wong, da je tip orientalske igralkes-venčenice, ki ji je umetnost svetost.

Dostojen partner ji je bil Franz Ledermann, ki nam ni nov. Seveda je tudi njegov igralski talent nespor. Kot oseba, kavalič, je pa zlasti simpatičen nežnemu spolu.

Spomnil je, da je Amalija je sreča

z misli in čustvom. Zapustil je v bedi vodo Amalijo in štiri otroke. Hčerka je šele sedaj starica 8 let, sin, ki hodi v šolo, je star tudi starica 13 let, tretji 17 in četrty 23, a oba sta preprosta in brez dela. Mati Amalija je svoje otroke preživela, da je stregha po hišah, prala in garala noč in dan. Vsí, ki ženo pozna, pravijo, da je bila resnica in čustvena. Že slabotno ženo je pa pretežno preživljati tako veliko družino in dobra mati se je izgarala. Že mesec dni leži v bolnici in bruhu.

...astniki sobice, kjer so si sročinik stanovali, pa razi v sobo za svoje gospodarstvo. Božič je ... Tudi mestni stanovanjski urad v gospodarski urad sta prosila po trpljenju, mlašinski urad da malo dva v resjo, starejša dva sina pa dobita hrano — a stanovanja ne bo imela družina niti na svečni večer ... Med svoje stare naročnike štejemo lastnika in ker poznamo dobro stari ljubljanski meščani, zato si tudi mi dovoljujemo prošiti potrpljenja vsaj do novega leta. Ker smo preverjeni, da ne brem uspeha, naša žena bivala!

stva naj Vas vodi na vse potih Vašega življenja.

S tem je bila diploma odgrnjena in med priravnimi ovacijskimi izročena slavljenecu. 6 letna Mici Milakarjeva s primirnim nagonom izročila slavljenecu soprogli le šopek.

Globoko ginjen je se slavljenec zahvalil za častno priznanje in v daljšem govoru opisal gospodarske in kulturne prilike za naš obrtniški stan.

Beležnica

Koledar.

Danes: Petek, 19. decembra 1930, katedri: Nemčija, pravoslavni: 6. decembra, sv. Nikolaj.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Drama: Sen kresne noči, D.

Kino Matica: Hai - Tang. Samo ob 16.

Kino Ideal: Igra in resnica.

Kino Ljubljanski dvor: Kalvarija Lady Jovane.

Koncert sester Mihajlović ob 20. v Filharmoniji.

DEŽURNE LEKARNE

Danes: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarič, Sv

c. G. Norris.

Vroča kri

Roman.

Dolga, strašna noč brez sna... Kaj je že dejal?... Kako resen in dostenjstven je bil, ko je govoril... Jo je zares ljubil?... Da, prav gotovo. Saj ni bil tako slab, kakor se ji je zdel pravotin, in ljubil jo je; torej ni sama hrepenela po ljubezni, tudi on je bil ves v ognju. Toda, ali je sploh moglo biti še slabše. Ah, Mihael, Mihael, Mihael! Sklenila je roke, zatisnila oči in stisnila ustnice. Nestrpo je vrgla s sebe odoje, stopila k odprtemu oknu in naslonila čelo na vročo roko.

Kaj naj počne? Kaj storiti? Isto staro vprašanje, vedno iznova. Mihaeli ni mogla nicačesar očitati. Očitati — kaj in zakaj?... Pač to, da ni imel pogema vzeti usodo obeh v svoje roke in pogledati z njo. Zledo vsemu svetu v obraz kot... kot — mož in žena. Mož in žena! To je bilo komično — misel, da bi bila Mihael in ona mož in žena. Toda to bi morala prav za praviti. Ne, nji mu mogla očitati, da ni imel poguma. Ce bi bila ona v njegovi koži, bi bila to storila, ona bi našla izhod, ona bi se borila proti materi, striceti, proti vsemu svetu, če bi bilo treba.

Zelda bi se bila morala nekega večera po večerji učiti v svoji sobi. Okrog devetih, ko je premlevala Virgilja, je nekdo močno potrkal na njena vrata. Ponoviti mu ni bilo treba. Tako je ugasnila luč in odgrnila zaveso. Na vrto je stal Mihael.

— Mihael!

— Pst... je vse v redu?

— Da. Nihče te ne more slišati, če ne boš govoril preglasno.

— Moral sem priti.

— Ljubček moj. Kaj pa tvoja mati?

— Ah, dejal sem ji, da sem namenjen k njenemu prijatelju. In prepričana je, da sem govoril resnico. Ali ne moreš skočiti dol? Rad bi te videl ob blizu.

— Kaj misliš, da bi te jaz ne videla rada?

— Me ljubiš, Zelda?

— Pssst!

— Da, je-li?

— Ah, Mihael.

— Jaz neprestano mislim nate. V akademiji mi stojiš vedno pred očmi in vse, kar slikam, ima na sebi nekaj twogega.

— To bi utegnil kdo opaziti, pa bo najma skrivnost izdana.

— Nikar se ne boj, saj pazim. Toda — ali bo morala najina ljubezen vedno ostati tajna?

— Saj sam veš.

— Tako rad bi te videl od blizu. Kaj če bi splezal k tebi? Mislim, da bi slo.

— Ne — ne, ne upam si. Mogli bi

10 slišati najin pogovor... Čakaj no... — Kaj pa je?

— Jo že imam... Obotavljal se je.

— Povej vendar, — ji je prigovarjal.

Pri oknu je postal vse tiho, potem se je pa začulo šepetanje. »Počakaj! Naglo je smuknila iz svoje sobe v prilegajočo kopalinico. To je bilo neno kraljestvo. Samo ona se je kopala v kopalinici. Tik ob steni je visela na zelezni kavljih lestev, dolga tako, da bi je bila od okna do tal dovoli polovica. Visoka je bila približno petnajst čevljiv, nerodna, toda ne posebno težka.

Zelda je pograbila snela s kavljem in jo naslonila za hip na steno. Potem se je prepričala, da je veža prazna, in odvlekla je lesto skozi prva in druga vrata. Končno je jo spustila počasi skozi odprtlo okno na streho pralnice pod svojo sobo. Bila je baš dovoli dolga.

— Takoj splezam gori.

— Ne, — je odgovorila Zelda. — Stopi k lestvi. Sama prideš domoli.

Prestregel jo je v svoje narocje in dolgo sta stala tako tesno objeta.

Prvi nočni sestanek. In začela sta se sestajati večer za večerom. Živila sta samo za te kraike ure. Mihael je natvezil svoji materi, da je uvedel profesor Williams večerni tečaj anatomije. To je bila Zeldina ideja in gospa Kirk ni niti najmanj dvomila o tem.

Caleb Burgess in njegova žena nista imela navade hoditi v Zeldino spalnico. Čim so si voščili po večerji lahko noč, so šli vsak sebi in do jutra Zeldina strica in tete ni več videla. Skoraj govorovo je bilo, da tudi zdaj ne bosta hodila za njo.

Ljubezen — strast — mladi srci, utripajoči v enem ritmu, mladi telesi, drhnice v objemu.

— Ne, to se ne sme zgoditi, — se je borila Zelda. Mihael je bil samo otrok; ona sama je bila odgovorna za vse.

Toda kar je moral priti, se je zgodilo.

Poprijem je mislila, da ga ljubi; zdaj ga je ljubila še tisočkrat bolj.

In zopet boj. Strah jo je mučil. Saj je drvela v pogubo. Ne, tako daleč se ni smela več spozabit. In vendar, načelni trdnemu sklepku, je držala neka nempremagljiva sila v kleščah vse njene, misli, zvezala ji je roke in noge in jo silila v njegovo hrepeneče naročje. Silila je iti z njim na izprehod ob vznosu zelenega hriba. Silila jo je smukniti po stecizi med njegovo hišico in vrtno ograjo, da bi se skrila z njim v molččo temo njegove delavnice.

V hotelu.

— Zagotavljam vas gospod da se boste počutili v mojem hotelu kakor doma.

— Kakor doma? Veste kaj, gospod hotelir, če je tako, pa že raje pogledam kam drugam.

— Ne — ne, ne upam si. Mogli bi

POZOR!

POZOR!

Sir in med

vseh vrst kupite po najnižjih cenah pri

Julij ZUPAN, Ljubljana. Sv. Petra c. 35
DOBRO BLAGO!

SOLIDNE CENE!

Pisarniške prostore

v bližini sodnije oddam s 1. februarjem 1931. Poizve se v upravi »Slov. Narodac.« 3096

Darila za Božič in Novo leto!

nudi v novo preurejeni trgovini

Ivan Bogataj

Sveti Kongresni trg št. 19

Poleg Nunške cerkve

in sicer:

Moderne lestence za jedilnice, salone, gospodske sobe.

Svilene senčnike po naročilu.

Moderne ampule za spalnice.

Likalnike in kuhalnike.

Svetiljke za nočne omarice.

Kuhalne plošče.

Okr. sne svetiljke

Čajne kanclice

Pisarniške svetiljke.

Grelne blazine.

Ročne in žepne svetiljke.

Masažne aparate.

Oglepite si zaloge!
Izredno nizke cene!

Oblastna uprava Udržbenja strojvodil kraljevine Jugoslavije javlja pretužno vest, da je njen ustanovitelj, častni predsednik, urednik lista »strojvodil« i. t. d., gospod

Pavel Dežman

kontrolni strojvodil direktor drž. železnic,

dne 17. t. m. nenadoma preminul.

Pogreb nepozabnega voditelja in tovariša se vrši dne 20. t. m. ob 14. uri iz društvenih prostorov, Ljubljana VII, Frankopanska ulica (gostilna »Keršić«).

VODSTVO
Udržbenja žel. strojvodil.

Zakaj se angleški prestolonaslednik ne ženi

Zanimive podrobnosti iz zasebnega življenja veseloga mladeniča, ki postane najmogočnejši kralj sveta

Rojstvo druge hčerke vojvode in vojvodine yorške je potisnilo nedavno vprašanje ženitve angleškega prestolonaslednika zopet v ospredje. Že od svetovne vojne angleška javnost napeto pričakuje, da li se bo princ Eduard oženil in dal angleškemu prestolu dediča ali ne. Zdi se pa, da se kraljevska visokost veseli svoje sestre, saj ji ni treba plačevati samskega davka. Še nobeni princi se ni posrečilo zmesati mu glavo tako hudo, da bi zlezel v zakonski jarem Zadovoljen je z mislijo, da zasedejo prestol po njem njegov bratje in njihovi otroci.

Zdaj, ko izpoljuje vse dolžnosti, kar mu jih nalaga prestolonasledstvo, ima še vedno dovolj časa za zabavo in razvedrilo. Če bi bilo mogoče, bi go postal navaden zemljjan, seveda s primernim premoženjem, da bi lahko nadaljeval svoje veselo samško življenje. Ker pa ve, da ga čaka prestol, hiti na vso moč izrabiti vsak trenutek za zabavo in razvedrilo. Kot kralju mu seveda ne bo dovoljeno zahajati v nočne lokale in plesati ali pomešati se v navadni promenadni obliku med občinstvo. Želja pa naglem burnem življenju je privela angleškega prestolonaslednika zadnje čase med letalce. Vpisal je v letalsko šolo in kmalu dobil izpričevalo, da je pilot. Zdaj rabi skoraj izključno letala za svoja potovanja, in zmanjša tudi čas za življenje. Kar je bila potomec vojvode yorškega spola, kar pomeni, da bo imela Anglija v prihodnji polovici stoletja na prestolu kraljico, če se ne bo prestolonaslednik oženil in če mu žena ne bo rodila sina ali pa če se zgodovina ne obrne kako drugačje. Prestolonaslednikova mladost je za javnost zavita v korenno skrivnost. Mnogi so skušali to zagonetko pojasmitti. Samo onim, ki prestolonaslednika dobro pozna, je vse jasno. Vzrok govorovo ne tiči, da bi princ ne imel rad žensk. Nasprotno naravnost imenito se počuti v družbi lepih žensk in rad pleše s hčerkami najoddilčnejših angleških rodbin. Toda za vse te dražestne Evine hčere je angleški prestolonaslednik samo prijeten plesalec in če da kateri prednost, so samo one, ki sprejemajo njegovo prijateljstvo brez zahrabtnih misli. Čim pa spozna, da ga hoče katera ujeti v svoje mreže, je takoj konec njegovega kavalirstva. Njegovi ožji prijatelji so prepričani, da bi prestolonaslednik nikoli ne postal angleški kralj, če bi bilo to odvisno od njegove volje. Toda prestolonasledstvo ni šala in tako bo nekega dne kot najstarejši sin sedanega kralja kratkomalo pozvan na prestol in moral se bo hčes nočes ukloniti. Dati bo moral slovo brezskrbnemu življenju in veseljenju, ki se mu zdaj prav temeljijo.

Glavni problem prestolonaslednika ženive je oficijelna stran. Waleški princ dobro ve, da bi bil angleško ljudstvo navdušeno, če bi se oženil in preskelbil prestolu dediča, kadar zasede prestol sam. Toda prestolonaslednikom znacaju se upira oficijelna ženitve. Navzitek temu pa ni izključeno, da se bo nekega dne zaljubil in odločil za zakonski jarem. Njegovi ožji prijatelji so prepričani, da bi prestolonaslednik nikoli ne postal angleški kralj, če bi bilo to odvisno od njegove volje. Toda prestolonasledstvo ni šala in tako bo nekega dne kot najstarejši sin sedanega kralja kratkomalo pozvan na prestol in moral se bo hčes nočes ukloniti. Dati bo moral slovo brezskrbnemu življenju in veseljenju, ki se mu zdaj prav temeljijo.

Waleški princ rad preneseti svoje prijatelje s tem, da nepričakovanost stopi kot strokovnjak na tem ali onem polju. Veliko senzacijo je imela angleška javnost, ko je prišel s black-bottom prvič v Anglico. Prestolonaslednik je bil poprej v Ameriki, kjer je novi ples videl. Vedel je, da ga zaneso kmalu v Anglico in čim se je vrnil, je poklical k sebi plesnega mojstra, ki je novi ples že znal in ki je tudi princa kmalu naučil plesati ga. Ko je znal že dobro novi ples, je prenestil odlično družbo s tem, da je nastopil z izbrano plesalko novi ples boleje z plesnega mojstra.

Princ Eduard je tudi navdušen lovec in posebno rad hodi na lov in divje zveri v Afriku. Na zadnjem posetu v belgijskem Kongu je malo manjkalo, da ni prišel na lov ob življenje. Nekaj dne je mirno navjal v džungli film, ko je naenkrat prilomil iz goščevem velik slon in se zakadi proti nepovabljenemu gostu. Prestolonaslednikovi spremljevalci so začeli na ves glas kričati in opozarjati princa na nevernost, toda on je mirno navjal film dalej. Tako je napravil krasne posnetke, kajti slon je pridril pred aparatom in prinevili prijatelji so ga ubili komaj dobrih 20 korakov od princa.

Waleški princ rad preneseti svoje prijatelje s tem, da nepričakovanost stopi kot strokovnjak na tem ali onem polju. Veliko senzacijo je imela angleška javnost, ko je prišel s black-bottom prvič v Anglico. Prestolonaslednik je bil poprej v Ameriki, kjer je novi ples videl. Vedel je, da ga zaneso kmalu v Anglico in čim se je vrnil, je poklical k sebi plesnega mojstra, ki je novi ples že znal in ki je tudi princa kmalu naučil plesati ga. Ko je znal že dobro novi ples, je prenestil odlično družbo s tem, da je nastopil z izbrano plesalko novi ples boleje z plesnega mojstra.

Največ ljudi se žem v Rusiji, kjer odpade na 10.000 prebivalcev 106 porok letno. Na drugem mestu je Amerika s 102, na tretjem Belgija z 91, na četrtem Francija s 83 porokami. V Italiji ni Mussolinijeva kampanja proti samcem prav nič pomagala, kajti na 10 tisoč prebivalcev odpade še vedno samo 75 porok letu. Na Finsku znaša to število 72, na Švedskem 80, na Norveškem pa samo 57.

Glede ločitev zakona je na prvem mestu Egipt, kjer pride na 10.000 prebivalcev 440 porok. Takoj za Egiptom je Rusija, kjer pride na 10.000 prebivalcev 410 novorojenčkov vsako leto. Na Portugalskem znaša to število 324, na Poljskem 315, v Španiji 290, v Italiji 270, na Madžarskem 252, na Holandskem 230, na Finsku 225, v Kanadi 220, v Ameriki 210, na Dansku 200, v Avstriji 190, na Norveškem in v Franciji 185, v Švicariji 165.

Največ ljudi se žem v Rusiji, kjer odpade na 10.000 prebivalcev 106 porok letno. Na drugem mestu je Amerika s 102, na tretjem Belgija z 91, na četrtem Francija s 83 porokami. V Italiji ni Mussolinijeva kampanja proti samcem prav nič pomagala, kajti na 10 tisoč prebivalcev odpade še vedno samo 75 porok letu. Na Finsku znaša to število 72, na Švedskem 80, na Norveškem pa samo 57.

Glede ločitev zakona je na prvem mestu Egipt, kjer pride na 10.000 prebivalcev 440 porok. Takoj za Egiptom je Rusija, kjer pride na 10.000 prebivalcev 410 novorojenčkov vsako leto. Na Portugalskem znaša to število 324, na Poljskem 315, v Španiji 290, v Italiji 270, na Madžarskem 252, na Holandskem 230, na Finsku 225, v Kanadi 220, v Ameriki 210, na Dansku 200, v Avstriji 190, na Norveškem in v Franciji 185, v Švicariji 165.

Največ ljudi se žem v Rusiji, k